

Сатушева К.В.,

доцент кафедри обліку і бізнес-консалтингу,
*Харківський національний економічний університет
імені Семена Кузнеця*

Коптєва О.В.,

аспірант кафедри обліку і бізнес-консалтингу,
*Харківський національний економічний університет
імені Семена Кузнеця*

Satusheva Karina,

PhD (Economics)

Associated Professor of Accounting
and Business Consulting Department,
Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics

Koptieva Olha,

Postgraduate Student of Accounting
and Business Consulting Department,
Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics

ЗВІТНІСТЬ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПОДАТКОВОГО АДМІНІСТРУВАННЯ МІЖНАРОДНОГО БІЗНЕСУ

Сатушева К.В., Коптєва О.В. Звітність за результатами інноваційної діяльності як інструмент податкового адміністрування міжнародного бізнесу. Статтю присвячено дослідженню проблем представлення результатів інноваційної діяльності у звітності підприємства. Узагальнено процес розкриття інформації про інноваційну діяльність у фінансовій звітності, а також розглянуто форми статистичного спостереження, які потрібно надавати підприємствам – суб'єктам інноваційної діяльності. Розроблено пропозиції щодо змісту фінансової звітності суб'єктів інноваційної діяльності, а також організації процесу звітування, що дають змогу забезпечити раціональне відображення результатів інноваційної активності підприємства для зовнішніх користувачів звітності з одночасним збереженням комерційної таємниці і створить об'єктивну інформаційну основу для прийняття рішень щодо спрощення адміністративних процедур державними податковими органами. Розглянуто можливі шляхи підвищення інформаційної відкритості, прозорості та соціальної відповідальності міжнародного бізнесу за допомогою складання та подання інтегральної звітності.

Ключові слова: інноваційна діяльність, інформаційне забезпечення, статистичне обстеження, фінансова звітність, нефінансова звітність, податкове адміністрування, міжнародний бізнес.

Сатушева К.В., Коптєва А.В. Отчетность по результатам инновационной деятельности как инструмент налогового администрирования международного бизнеса. Статья посвящена исследованию вопросов отражения результатов инновационной деятельности в системе отчетности предприятия. Обобщен процесс раскрытия информации об инновационной деятельности в финансовой отчетности, а также рассмотрены формы статистического наблюдения, которые нужно предоставлять предприятиям – субъектам инновационной деятельности. Разработаны предложения по содержательному наполнению отчетности предприятий – субъектов инновационной деятельности, а также организации процессов формирования отчетности, которые позволят обеспечить рациональное освещение результатов инновационной деятельности для внешних пользователей отчетности с одновременным сохранением коммерческой тайны и создать объективную информационную основу для принятия решений государственными органами по упрощению административных процедур. Рассмотрены возможные пути повышения информационной открытости, прозрачности и социальной ответственности международного бизнеса с помощью составления и представления нефинансовой отчетности.

Ключевые слова: инновационная деятельность, информационное обеспечение, статистическое наблюдение, финансовая отчетность, нефинансовая отчетность, налоговое администрирование, международный бизнес.

Satusheva Karina, Koptieva Olha. Statements on the innovative activity results as a tool for tax administration of international business. An important tool for managing an innovation-active enterprise is information support, which is formed in the accounting system and summarized in the reporting system of a company. At the same time, statements are the main source of information on innovation processes, conditions and results of activi-

ties evoked by the implementation of innovations. One of the factors hampering the effectiveness of information application is the lack of theoretical, methodological and practical integrity in obtaining information, which in turn affects the quality of managerial decision-making. So, the theoretical generalization and practical implementation of a information support system oriented on solving topical problems of business entities, is urgently needed, in order to increase the level of innovative development and competitiveness of business. The article is devoted to the research of topical issues regarding the publication of the results of innovative activity in the enterprise reporting system. The article focuses on accounting for innovation operations, analyzes possible options for accounting for innovation costs and the corresponding reflection of these indicators in the financial statements of the enterprise. The forms of statistical observation that should be provided to enterprises that conduct innovative activity are considered, since the main mass of information about innovative activity of enterprises and organizations in Ukraine is obtained as a result of application of statistical instruments. Proposals have been elaborated on the substantive content of the reporting of enterprises-subjects of innovative activity, as well as the organization of the reporting process, that allow to balance the interests of taxpayers and state bodies in the administration of taxes, to provide rational coverage of the results of innovative activity for external users of reporting, while maintaining the commercial secret, and to create an objective information base for public authorities decision-making by on simplifying administrative procedures. Therefore, the article discusses possible ways to increase information openness, transparency and social responsibility of businesses through the preparation and submission of non-financial statements.

Key words: innovation, information support, statistical survey, financial statements, non-financial statements, tax administration, international business.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. У сучасних умовах стан соціально-економічного розвитку країни визначається безпосередньо досягненнями науки й техніки та мірою їх використання, тобто рівнем інноваційних процесів. При цьому важливу роль в управлінні інноваційними процесам відіграє наявність ефективної системи інформаційного забезпечення. Показники, які характеризують рівень інноваційного розвитку підприємства, відображаються у звітності суб'єктів господарювання. Сьогодні вона є основним джерелом відомостей про інноваційні процеси, умови та результати діяльності, одержаних унаслідок упровадження інновацій.

Огляд (аналіз) останніх досліджень і публікацій з цієї проблеми, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спираються автори. Важливим питанням, пов'язаним з методикою складання та поданням звітності з інноваційної діяльності, певною мірою розкрито у працях В.В. Гик, І.В. Калачової, Я.Д. Крупки, М.В. Куциньської, С.В. Лабунської, В.П. Пантелеєва, І.Б. Садовської, Н.М. Цветкової та ін. Незважаючи на вагомість та практичну спрямованість досліджень науковців, поки ще не сформовано комплексний підхід до узагальнення результатів інноваційної діяльності у системі фінансової та нефінансової звітності підприємства – суб'єкта міжнародного бізнесу.

Формулювання завдання дослідження. На основі викладеного можна сформулювати завдання статті, яке полягає у дослідженні процесу відображення інформації щодо інноваційної діяльності в затверджених формах фінансової та статистичної звітності, а також виявленні можливостей розширення інформаційної цінності звітності з метою ефективного податкового адміністрування міжнародних компаній, які активно впроваджують інноваційні проекти.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Розкриття інформації буквально означає вивільнення інформації, надання фактів, даних іншим особам. У теорії і практиці використовуються й інші терміни у даному розумінні: «подання», «роз-

голошення», «представлення», «оприлюднення інформації», «інформаційне забезпечення діяльності чи управління» [1, с. 170]. Як зазначає В.П. Пантелеєв [2, с. 166], звітність являє собою взаємопов'язану систему узагальнюючих показників, що містять інформацію, яка характеризує основні боки діяльності підприємства за певний період часу.

Фінансова та інші види звітності повинні забезпечувати дійсних і потенційних інвесторів, кредиторів, споживачів, постачальників, а також інших користувачів достовірною, своєчасною та корисною інформацією для прийняття ними обґрунтованих рішень. Особливе місце серед зовнішніх користувачів звітності займають державні органи, оскільки саме звітність підприємства стає єдиною інформаційною основою для формування фінансових відносин між державою та підприємством як суб'єктом оподаткування. Показники результатів діяльності, задекларовані підприємством у звітності, надають державним фіскальним органам вичерпну інформацію щодо бази оподаткування та розміру податкових платежів і становлять подальшу основу для податкового адміністрування.

Як зазначає Р.Ю. Паславська [3, с. 161], ефективне функціонування системи податкового адміністрування передбачає систематичне та повне забезпечення податкових надходжень до бюджетів різних рівнів з урахуванням податкоспроможності, прав та інтересів платників податків. Одним із важливих інтересів суб'єктів підприємницької діяльності є невпинний пошук шляхів підвищення конкурентоздатності, що здійснюється завдяки систематичній інноваційній діяльності та впровадженню інноваційних проектів. З іншого боку, активізація інноваційної діяльності підприємницьких структур є пріоритетним інтересом держави, актуальним завданням низки державних органів, у тому числі фіскальних, оскільки в результаті реалізації інноваційних проектів збільшується фінансовий результат господарської діяльності, розширюється база оподаткування, забезпечується зростання податкових надходжень до бюджетів різних рівнів. Збіг інтересів держави та суб'єктів підприємництва дає змогу дійти висновку, що державними органами повинні засто-

совуватися спеціальні заходи, націлені на підтримку інноваційної діяльності. Вагомим є очікуваний ефект реалізації таких заходів у сфері адміністрування податкових платежів, адже, за оцінками міжнародних експертів [4], саме ці чинники є стримуючими для розвитку бізнесу в Україні.

Згідно з результатами міжнародних досліджень, які проводить Світовий банк спільно з аудиторською компанією Price Waterhouse Coopers, процес реформування системи податкового адміністрування в Україні досяг суттєвих успіхів (рис. 1): у рейтингу 2013 р. Україна посідала 165-е місце зі 185 країн світу, у 2017 р. – вже 54-ту позицію зі 189 країн. Утім, залишаються численні резерви поліпшення організації адміністрування сплати податків, особливо щодо тривалості адміністрування податкових платежів.

Хоча середній час, необхідний для адміністрування податків в Україні, на порядок зменшився за останнє десятиріччя (з 2 085 годин у 2006 р. до 328 годин у

2017 р.), за цим параметром національна система суттєво відстає від загальносвітового рівня, що в 2017 р. становив 237 год., а також мінімального рівня серед європейських країн, якого досягла Естонія (50 год.). Оскільки час, що витрачається підприємствами на адміністрування податкових платежів, здебільшого залежить від складності процедур формування та подання звітності, велике практичне значення має розроблення пропозицій щодо змістовного наповнення звітності підприємств – суб'єктів інноваційної діяльності, а також організації процесу звітування, що дадуть змогу збалансувати інтереси платників податків та державних органів щодо адміністрування податків, забезпечити раціональне висвітлення результатів інноваційної діяльності для зовнішніх користувачів звітності з одночасним збереженням комерційної таємниці й створить об'єктивну інформаційну основу для прийняття рішень державними органами щодо спрощення адміністративних процедур для відповідних звітуючих суб'єктів.

Нині основний масив інформації про інноваційну діяльність підприємств та організацій в Україні отримують у результаті застосування статистичних інструментів, розроблених Державною службою статистики. До таких інструментів належать: річна статистична звітність промислових підприємств із питань інноваційної діяльності; моніторинг інноваційної активності підприємств різних видів діяльності; щоквартальні кон'юнктурні обстеження ділової активності підприємств, зокрема для поточних та прогнозних оцінок інновацій [5, с. 10].

Державними органами статистики регулярно проводяться обстеження інноваційної і технологічної діяльності підприємств, які є джерелом інформації щодо основних показників рівня розвитку науково-технічної та інноваційної діяльності та мають велике значення для практичного вирішення завдання модернізації економіки. Отримані в результаті відповідних статистичних обстежень дані мають задовольняти потреби користувачів у достовірній і надійній інформації про величину, структуру, динаміку ресурсів та результати інноваційної діяльності, їхній вплив на економічний розвиток суб'єктів господарювання і країни загалом. До переліку зазначених державних статистичних спостережень належать:

1) державне статистичне спостереження інноваційної діяльності промислового підприємства, що здійснюється за формою № 1-інновація (один раз на два роки) «Обстеження інноваційної діяльності промислового підприємства», головною метою якого є отримання інформації щодо кількості інноваційно активних промислових підприємств, їхніх обся-

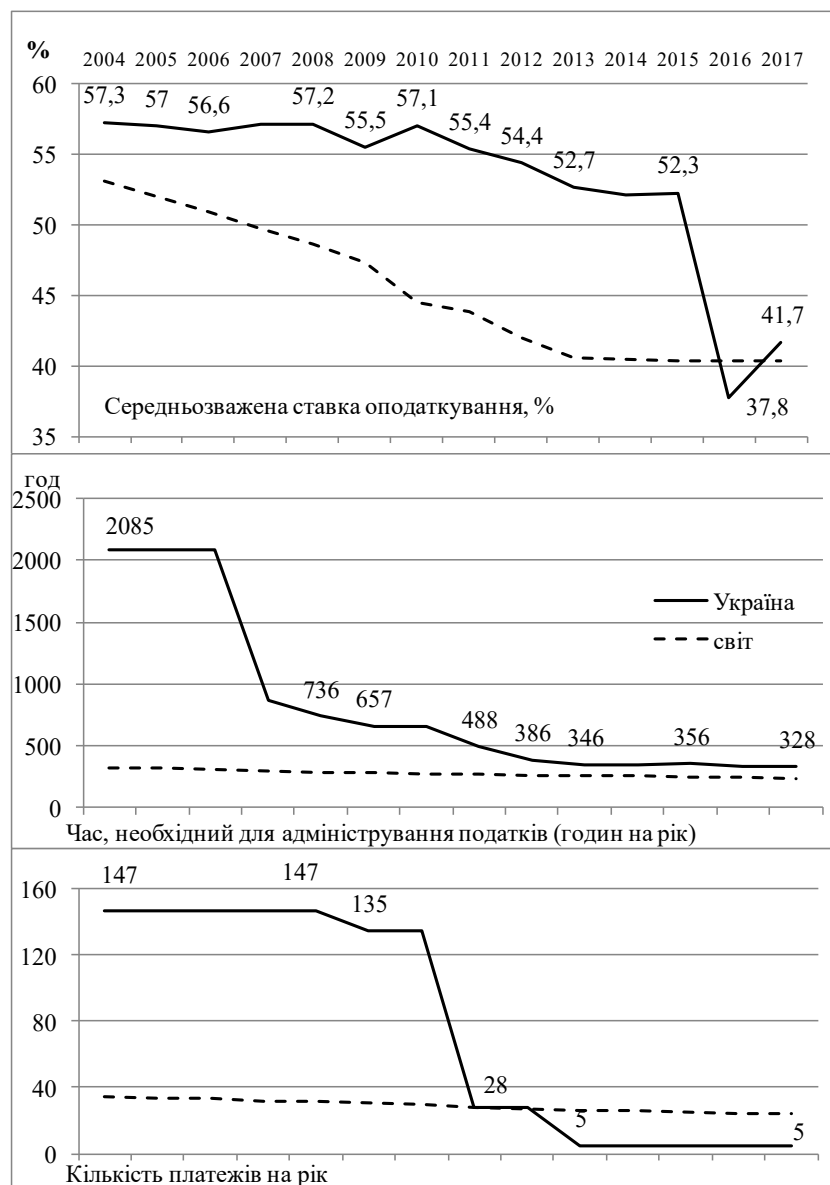

Рис. 1. Динаміка якісних характеристик системи податкового адміністрування

Джерело: побудовано авторами на основі [4]

гів витрат та фінансування робіт, а також результатів діяльності протягом року;

2) державне статистичне спостереження інноваційної діяльності підприємства, що здійснюється за формою № ІНН (один раз на два роки) «Обстеження інноваційної діяльності підприємства», метою якого є впровадження системи показників, адаптованих до стандартів європейської статистики, й отримання якісних статистичних даних, що характеризують інноваційну діяльність та зіставні з відповідними даними країн Європи;

3) державне статистичне спостереження формою № 1-технології (річна) «Звіт про створення та використання передових технологій та об'єктів права інтелектуальної власності», метою даного статистичного обстеження є отримання даних щодо якісного складу створених і впроваджених у вітчизняне виробництво передових виробничих технологій, а саме: найменування, вид та галузь призначення створеної технології; рівень новизни; кількість охоронних документів; патентна чистота; рік упровадження, тривалість використання технологій і т. ін., а також даних щодо використання об'єктів інтелектуальної власності тощо.

Отже, статистична звітність дає змогу узагальнювати інформацію та приймати ефективні рішення стосовно витрат та результатів діяльності, одержаних від упровадження інновацій як на рівні суб'єкта підприємницької діяльності, так і на рівні держави. Проте до державних податкових органів вітчизняними підприємствами подається не статистична, а фінансова та податкова звітність.

Відповідно до НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [6], метою складання фінансової звітності є надання користувачам для прийняття рішень повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства. Не викликає сумніву, що інноваційна діяльність не може здійснитися невідчутно для «фінансового стану, результатів діяльності та руху грошових коштів підприємства», тож має знаходити відображення у фінансовій звітності. Варто зазначити, що аналіз змісту фінансової звітності стосовно відображення витрат, доходів та результатів інноваційної діяльності дав змогу виявити, що в ній відсутні окремі розділи та рядки для відображення таких даних.

Проаналізувавши та узагальнивши норми чинного законодавства, можна виокремити декілька варіантів обліку витрат інноваційної діяльності. Залежно від облікового відображення господарських операцій інформацію про витрати на інновації узагальнено в складі різних об'єктів обліку (капітальних інвестицій, витрат діяльності тощо), які потім відображаються на відповідних статтях та рядках у фінансовій звітності.

По-перше, якщо інноваційний процес підприємства обмежується лише проведенням досліджень та розробок без подальшого продовження інноваційного процесу (інноваційний процес завершився на етапі отримання результатів досліджень та розробок), то всі витрати, пов'язані з їх проведенням, доцільно акумулювати у складі загальних витрат на дослідження та розробки. У цьому разі для відображення інноваційних витрат можна використовувати рахунок 91 «Загальнопромислові витрати» та рахунок 941 «Витрати на дослідження і розробки», їх відображення буде представлено у ф. № 2 «Звіт про фінансові

результати» у складі інших операційних витрат (р. 2180 «Інші операційні витрати»).

По-друге, якщо інноваційний процес підприємства завершується виробленням та в подальшому реалізацією інноваційної продукції, під час відображення в обліку витрат, пов'язаних із виробництвом та реалізацією такої продукції, слушно використовувати стандартну методичку обліку витрат під час виробництва та реалізації готової продукції. Такий варіант обліку носить характер капітальних витрат, при цьому слід використовувати рахунок 15 «Капітальні інвестиції». У ф. № 1 «Звіт про фінансово-майновий стан» ці витрати будуть відображені на таких рядках:

р. 1000 «Нематеріальні активи» – у складі вартості нематеріальних активів.

р. 1005 «Незавершені капітальні інвестиції» – у складі незавершених капітальних інвестицій;

р. 1010 «Основні засоби» – у складі вартості основних засобів.

По-третє, у разі здійснення, згідно з проектною документацією, попередньої оплати заздалегідь усіх етапів інноваційного процесу, результатом реалізації якого має стати отримання інноваційної продукції, для обліку витрат такого процесу доцільно нарівні з іншими витратними рахунками застосувати рахунок, який агрегує інформацію стосовно витрат майбутніх періодів, а саме рахунок 39 «Витрати майбутніх періодів».

Інноваційні витрати у складі витрат майбутніх періодів представлено у ф. № 1 «Звіт про фінансово-майновий стан» (р. 1170 «Витрати майбутніх періодів»).

Звіт про рух грошових коштів (ф. № 3) складається з метою надання інформації про зміни, що відбулися у грошових коштах підприємства та їх еквівалентах. У звіті про рух грошових коштів наводяться дані про рух грошових коштів протягом звітного періоду в результаті операційної, інвестиційної та фінансової діяльності. Він показує, якими є джерела надходження грошових коштів та які основні напрями їх використання, оцінює як здатність суб'єкта генерувати грошові потоки, так і його потреби в них.

Як зауважив Я.Д. Крупка [1, с. 49], впровадження інноваційної діяльності є складним процесом, має певні етапи життєвих циклів, а також цей процес функціонує у взаємозв'язку з інвестиційною, операційною та фінансовою діяльністю підприємства. Тому у ф. № 3 «Звіт про рух грошових коштів» розкривається інформація щодо грошових надходжень та видатків у результаті інноваційної діяльності, цьому присвячено такі розділи: І – «Рух коштів у результаті операційної діяльності»; ІІ – «Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності»; ІІІ – «Рух коштів у результаті фінансової діяльності».

Примітки до річної фінансової звітності (ф. № 5) є найбільш об'ємним зі звітних документів, тому доцільно відображати інформацію про витрати інноваційної діяльності та результати від її впровадження, що дасть змогу широко та доступно представити зовнішнім користувачам необхідні для них дані про нововведення [7, с. 133]. У Примітках до річної фінансової звітності інформація щодо здійснення інноваційної діяльності може бути представлена у наступних розділах: 1. Нематеріальні активи. 2. Основні засоби. 3. Капітальні інвестиції. 4. Фінансові інвестиції. 5. Доходи і витрати. 13. Використання амортизаційних відрахувань.

Отже, система бухгалтерського обліку та фінансової звітності є основою всього інформаційного забезпечення системи управління підприємством та «фундаментом» системи обліково-аналітичного забезпечення управління інноваційно активним підприємством, проте останнім часом у практиці організації обліково-аналітичного процесу міжнародних компаній усе більшого значення набуває нефінансова звітність.

Нефінансова звітність (соціальна звітність, звітність зі сталого розвитку) – це документально оформлена сукупність даних комерційної організації, що відображає середовище існування компанії, принципи та методи співпраці з групами впливу, результати діяльності компанії в економічній, соціальній та екологічній сферах життя суспільства. І.П. Васильчук [8, с. 212] визначає звітність про сталий розвиток як будь-яке надання внутрішнім та зовнішнім користувачам інформації щодо аспектів сталого розвитку та їх взаємодії й наголошує на тому, що дана звітність потенційно здатна надавати інформацію, яка відсутня у фінансових звітах, проте надзвичайно важлива для аналізу бізнесу.

Соціальні звіти, як правило, розміщуються на корпоративних вебсайтах, публікуються у вигляді брошур для вільного використання та поширюються зацікавленими сторонами: органам державного управління, ЗМІ, місцевій громаді, акціонерам, покупцям, постачальникам, конкурентам, бізнес-партнерам про діяльність бізнесу у сфері сталого (соціального й екологічного) розвитку.

Сьогодні у світі існують три основні форми підготовки та оформлення нефінансової звітності:

1) окремих соціальний звіт за показниками, які самостійно визначаються компанією (звіт у довільній формі) – поширена і зручна форма звітності, проте не має змоги забезпечити достовірність звіту і порівняння його з іншими подібними документами, не сприяє оцінці та визнанню з боку міжнародних організацій. Звіт у довільній формі зазвичай призначений виключно для зовнішніх аудиторій і не передбачає проведення соціального аудиту;

2) звіт про прогрес реалізації принципів Глобального договору (GCP – Communication on Progress) – одна з найпоширеніших та найлегших до впровадження форм нефінансової звітності. Він є обов'язковим для компаній – підписантів Глобального договору ООН, тобто компаній та організацій, які зобов'язалися дотримуватися принципів Глобального договору у своїй діяльності;

3) звіт зі сталого розвитку, підготовленого за вимогами системи GRI (Глобальної ініціативи зі звітності) – один із найскладніших форматів нефінансової звітності, підготовлених за системою Глобальної ініціативи зі звітування (GRI), яка постійно вдосконалюється і розширюється в міру накопичення досвіду в оформленні звітності й зміни як потреб компаній, які звітують, так і аудиторії звітів [9, с. 13].

Практика щодо складання нефінансової звітності у світі продовжує розвиватися швидкими темпами. У цьому процесі беруть участь представники всіх секторів: влади, бізнесу, громадського сектору. Ключовою позицією учасників є підвищення ефективності діяльності у цьому напрямі з метою досягнення параметрів сталої глобальної економіки. Об'єднання фінансової та нефінансової звітності здійснюється в рамках інтегрованого звітування.

Інтегрований звіт являє собою процес збору, консолідації та аналізу якісних і кількісних показників діяльності організації в ході підготовки інтегрованого звіту за звітний період, а також об'єднує інформацію, необхідну зацікавленим сторонам для ухвалення рішень, та є джерелом інформації під час розподілу фінансового капіталу, тобто він слугує інформаційною базою оцінювання ризиків і можливостей компанії щодо стійкого розвитку.

Серед переваг інтегрованого звіту слід також відзначити його зручність у сприйнятті для зацікавлених сторін, оскільки звіт поєднує необхідну для зацікавлених сторін інформацію у графічному, ілюстрованому вигляді з текстовою, адже не всі зовнішні користувачі інформації підприємства розуміють зміст термінів фінансової звітності та їхній вплив на роботу підприємства. В основу підготовки інтегрованого звіту покладено п'ять основних принципів [10, с. 297]: стратегічної спрямованості; зрозумілості і прозорості інформації; орієнтації на майбутнє та своєчасності; реагування й залучення зацікавлених осіб; стислості, достовірності та суттєвості.

Наведені принципи є методологічним підґрунтям визначення змісту інтегрованого звіту за такими ключовими елементами [11, с. 320]: опис діяльності підприємства та бізнес-моделі з виділенням інноваційного складника; середовище, в якому працює організація, його ризики і можливості; стратегічні цілі й тактика досягнення цих цілей як один із проявів реалізації інноваційної діяльності; корпоративне управління та винагороди; система виробничих показників і показників стійкого розвитку; прогноз на майбутнє; аналіз нефінансових результатів.

На практиці механізм підготовки інтегрованої звітності ще далекий від досконалості. Разом із тим у підприємств уперше з'явилася можливість безперешкодно експериментувати й упроваджувати інновації, а також цілісно та структуровано представляти інформацію про всі аспекти діяльності підприємства (соціальні, екологічні, інноваційні тощо), слідуючи принципам інтегрованої звітності й виявляючи, які вигоди вона може принести.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Відповідно до вимог чинного законодавства, суб'єкти господарювання зобов'язані надавати фінансову звітність та статистичну інформацію щодо своєї господарської діяльності. У статті проаналізовано можливі варіанти обліку витрат на інновації та відповідне відображення цих показників у фінансовій звітності, що дає змогу формувати облікову інформацію з достатнім ступенем аналітичності. Розглянуто форми статистичного спостереження, які повинні надавати підприємства – суб'єкти інноваційної діяльності. Узагальнено значимість формування управлінської звітності, заслуговують на увагу також наведені аргументи та спроба розроблення комплексу заходів щодо стимулювання добровільного звітування про інноваційну діяльність із використанням нефінансової звітності. Перспективою подальших досліджень є розгляд питань щодо стимулювання підприємств до добровільного звітування про інноваційну діяльність з використанням нефінансової звітності, оскільки ця звітність відкриває широкі перспективи як для підприємств, так і для країни у цілому.

Список використаних джерел:

1. Крупка Я.Д., Питель С.В., Мельничук І.В. Облік інвестиційно-інноваційної діяльності : навчальний посібник. Тернопіль : ТАІП, 2013. 246 с.
2. Пантелєєв В.П. Методологія побудови звітності: теоретичний підхід. *Бухгалтерський облік, аналіз та аудит : проблеми теорії, методології, організації*. 2014. № 2. С. 165–175.
3. Паславська Р.Ю. Проблеми ефективного функціонування національної системи адміністрування податків та напрямки їх вирішення. *Вісник Одеського національного університету. Серія «Економіка»*. 2016. № 21. Вип. 3. С. 160–164.
4. Dane T., Howlett N., Turkoglu D., Sadiku Sh. Paying Taxes 2019. URL : <https://www.doingbusiness.org/en/data/exploretopics/paying-taxes> (дата звернення: 06.09.2019).
5. Методологічні положення зі статистики інноваційної діяльності : Наказ Держстату від 10.01.2013 № 3. URL : https://www.lv.ukrstat.gov.ua/ukr/themes/08/metod_3.pdf (дата звернення: 30.05.2019).
6. Загальні вимоги до фінансової звітності : Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1, затв. Наказом М-ва фінансів України від 07.02.13 № 73. URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13> (дата звернення: 01.06.2019).
7. Гук В.В. Витрати на інновації у системі звітності підприємства. *Торгівля, комерція, підприємництво*. 2014. Вип. 16. С. 131–135.
8. Васильчук І.П. Нефінансова звітність як інструмент управління сталим розвитком корпорацій. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Економіка і менеджмент»*. 2015. Вип. 11. С. 212–215.
9. Нефінансова звітність: інструмент соціально відповідального бізнесу / за заг. ред. Ю. Щербініної. Київ : Представництво ООН в Україні, 2010. 84 с.
10. Лоханова Н.О. До питання про принципи підготовки інтегрованої звітності. *Економічні науки. Серія «Облік і фінанси»*. 2012. Вип. 9(2). С. 291–299.
11. Prokopishyna O. Principles, technology and procedures of internal reporting. *Сучасні проблеми управління підприємствами: теорія та практика* : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, м. Харків, 18–19 березня 2019 р. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. С. 318–321.

References:

1. Krupka Ja. D., Pytelj S. V., Meljnychuk I. V. (2013) *Oblik investycijno-innovacijnoji dijalnosti* [Accounting of investment and innovation activities]. Ternopil : TAIP. (in Ukrainian).
2. Pantelejev V. P. (2014) Metodologhija pobudovy zvitnosti : teoretychnyj pidkhid [Reporting methodology: a theoretical approach]. *Accounting, analysis and audit: problems of theory, methodology, organization*, no. 1, pp. 165–175.
3. Paslavsjska. R. Ju. (2016) Problemy efektyvnogho funkcionuvannja nacionaljnoji systemy administruvannja podatktiv ta naprjamy jikh vyrishennja [Problems of effective functioning of the national tax administration system and directions of their solution]. *Bulletin of the Odessa National University*, vol. 3, no. 21, pp. 160–164.
4. Dane T., Howlett N., Turkoglu D., Sadiku Sh. (2018) Paying Taxes 2019. Available at: <https://www.doingbusiness.org/en/data/exploretopics/paying-taxes> (accessed 06 September 2019).
5. Derzhavnoji sluzhby statystyky Ukrainy (10.01.2013) Metodologhichni polozhennja zi statystyky innovacijnoji dijalnosti [Methodological provisions on statistics of innovation activity]. Retrieved from https://www.lv.ukrstat.gov.ua/ukr/themes/08/metod_3.pdf
6. Ministerstvo finansiv Ukrainy (2013) Nacionaljne Polozhennja (standart) bukhgaltersjckogho obliku 1 «Zaghaljni vymoghy do finansovoji zvitnosti: Nakaz Minfinu Ukrainy [National Accounting Standards (Standard) 1 "General Requirements for Financial Statements": Order of the Ministry of Finance of Ukraine]. Retrieved from: <http://www.minfin.gov.ua>
7. Ghyk V. V. (2014) Vytraty na innovaciji u systemi zvitnosti pidpryjemstva [Costs of innovation in the enterprise reporting system]. *Trade, commerce, entrepreneurship*, vol. 16, pp. 131–135.
8. Vasylychuk I. P. (2015) Nefinansova zvitnistj jak instrument upravlinnja stalym rozvytkom korporacij [Non-financial reporting as a tool for managing corporate sustainable development]. *Scientific Bulletin of the International Humanities University*, vol. 11, pp. 213–215.
9. Shherbinina Ju. (ed.) (2010) *Nefinansova zvitnistj : instrument socialjno vidpovidaljnogho biznesu* [Non-financial reporting: a tool for socially responsible business], Kyiv : Predstavnytstvo OON v Ukraini.
10. Lokhanova N. O. (2012) Do pytannja pro pryncypy pidgotovky integhrovanoji zvitnosti [On the principles of preparation of integrated reporting]. *Economic sciences*, vol. 9, no. 2, pp. 291–299.
11. Prokopishyna O. (2019) Principles, technology and procedures of internal reporting. Proceedings of the *Suchasni problemy upravlinnja pidpryjemstvamy: teorija ta praktyka : Materialy Mizhnarodnoji nauково-praktychnoji konferenciji (Ukraine, Kharkiv, March 18 – 19, 2019)*, Kharkiv KhNEU im. S. Kuznecja, pp. 318 – 321.